

Můj život se zásadně změnil v roce 1968, říká jubilant Zdeněk Jaroš

JIHLAVA Historik Zdeněk Jaroš, jehož životní kariéra je nerozlučně spjata s jihlavským muzeem, oslavil v uplynulém týdnu sedmdesáté narozeniny.

Přestože začíná osmou dekádu svého života, nadále hýří aktivitou. Mimo své působení na jihlavské radnici na pozici radního připravuje unikátní encyklopedii a i nadále se věnuje historii krajského města a jeho okolí.

Jak jste oslavil kulatiny? Proběhla větší oficiální oslava?

Oslava nebyla žádná, jen se sešli někteří z mých nejbližších příbuzných a dali jsme si čaj. (smích)

Takže narozeniny neslavíte?

Slavím, ale řekl jsem si, že udělám větší akci až někdy na začátku léta pro větší počet lidí.

Zdeněk Jaroš

Před sedmdesátí lety jste se narodil v Brně. Jak jste se dostal do Jihlavy?

Abych do toho moc nezabředl... (krátce přemýšlí)

Začalo to po roce 1968, který byl takový zlomový nejen v rámci naší republiky, ale i v mém osobním životě. Musel jsem odejít z Brna, kde se mi už nedařilo. Moc se mi tam nedařilo. Odešel jsem tedy do Jihlavy, odkud byla moje manželka, a tady jsem se usadil.

Nedařilo se vám kvůli politickému režimu?

Ano, bylo to tak. Jako dítě z buržoazní rodiny jsem se kupříkladu nemohl dostat na žádnou školu. Pracoval jsem tři roky v dolech, ve slé-

várnách, manuální práce mě měla podle tehdejších mocipánů převychovat. Což se jim samozřejmě nepodařilo. V roce 1968 jsem jako mladý člověk naivně věřil v demokratické změny, které se rýsovaly. Ale ono to potom dopadlo trošičku jinak. V srpnu toho roku jsem byl velmi těžce raněn a následující dva a půl roku jsem strávil po špitálech a rehabilitačních ústavech. To všechno se potom promítlo do mého dalšího života.

Těžké zranění mělo souvislost s příjezdem okupačních vojsk? Ne, nechci se o tom bavit. V srpnu jsem byl zraněn, to úplně stačí...

A když jste se přestěhoval do Jihlavy, zde jste měl klid?

Relativní klid...

» Pokračování na str. B3

Můj život se zásadně změnil v roce 1968, říká jubilant Jaroš

Jihlavský historik a radní **Zdeněk Jaroš** v minulém týdnu oslavil sedmdesátiny. A spolupodííl se mimo jiné na přípravě nové encyklopedie o Jihlavě.

» Pokračování ze str. B1

Osmadesátý rok pro mě byl důležitý i v tom, že jsem se konečně dostal na pedagogickou fakultu. Studoval jsem ji dálkově během pobytu v rehabilitačních ústavech. V roce 1973 jsem už učil v Jihlavě na Základní škole Evžena Rošického.

A jak se učitel dostal k historii?

Mezitím jsem ještě vystudoval dálkově filozofii. Rychle jsem si uvědomil, že učitelování není pro mě to pravé. Proto když se naskytla příležitost jít v roce 1979 pracovat do muzea, okamžitě jsem ji využil.

Které období historie je pro vás nejzajímavější?

Většinu svého muzejního života jsem se věnoval regionálnímu středověku. Přišlo mi, že Jihlava je takovou Popelkou, o jejíž historii není mnoho známo, a když, tak to byly věci už překonané. Kromě kolegy Křesadla se tehdy prakticky nikdo její historii příliš nevěnoval. Přišlo mi, že by bylo dobré jihlavskou historii zpopularizovat, protože Jihlava se má čím chlubit. Ze jsem se pak začal věnovat třeba i první světové válce, to je jiná otázka, do toho jsem byl natlačen, každý se tomu vyhýbal.

Cítil jste i ve věnování se historii omezení režimu?

No jéje. Jedním z důvodů, proč jsem se chtěl věnovat středověku, byl i ten, že jsem si to jak zjednodušil. Přece jen věnovat se té dávno historii bylo v té době méně konfliktní. Ale narazil jsem močkrát.

Můžete říct v čem?

Například cokoli, co se týká církve. A v Jihlavě mezi nejvýznamnější památky patří kostely a církevní stavby. Nebylo žádoucí dělat propagaci těchto objektů.

Nepovažujete za ta léta Jihlavu za své město a sebe za patriotku?

V tomhle jsem takový schizofrenní. Brno je moje rodné město a sleduju tamní dění. Ale to, že jsem zůstal v Jihlavě a jak jsem ji poznával, přišel jsem jí ohromně na chuť, považuji ji za svoje město a vše, co se týká Jihlavy, mě úplně vuculo.

Historik Hoffman při křtu své knihy o Jihlavě řekl, že po válce měla na stmelení nových obyvatel největší zásluhu Dukla. Co si o tom myslíte vy?

Při vši úctě k Dukle, kterou dnes také propagují, bylo úplně jedno, kde, ve kterém městě ta Dukla je. Do Jihlavy přišla vojenským rozhodnutím svrchu. Kdyby ministerstvo národní obrany řeklo, že bude Dukla třeba v Bítovcích, tak byly by několikaletými ministry ligu Bítovčice. Armáda měla obrovské možnosti, tak jako původně Rudé hvězdy, které spadaly pod ministerstvo vnitra. Tím ale nechci snižovat Duklu,

system měl zase veliký dopad na výchovu mladých hokejistů a na sjednocení metodiky a tak dále. Po válce třetina Jihlanů, německých obyvatel, odešla. Možná i více. A místo nich přišli lidé noví, kteří k městu neměli žádný vztah. Pro Jihlavu, která v té době neměla nic, co by jí po válce mělo smelit, toto bylo něco smelujícího.

Spolupracovali jste na výstavě o Dukle. Co bylo vaší snahou a smyslem výstavy?

Spolupracoval jsem na scénáři. Chtěli jsme slavnou minulost, kdy byla Dukla uznávaná nejen celým městem, ale vlastně celou evropskou hokejovou veřejností, i její význam pro československý hokej připomenout a zároveň propagovat i Duklu současnou. Myslím, že výstava splnila svůj účel. Hlavně oslovila mladší generace, kterým často legendy z dávných dob Dukly dnes už třeba ani nic nefeknou.

Vy sám jste fanoušek Dukly, sledujete zápasy?

Na hokej chodím pravidelně, na každý zápas. Hokej jsem totiž za mlada i hrával, takže k němu mám i věčný osobní vztah. Fandím Dukle, ale když prohraje v nějakém „špi-lu“, kde je soupeř rozhodně lepší, tak to uznám. Nejsem z těch, kteří by spílali rozhodčí nebo dělali na stadioně scény.

Komu jste fandil v dobách, kdy proti sobě stály dva takřka neporažitelné mančafy Jihlavské Dukly a brněnské Komety?

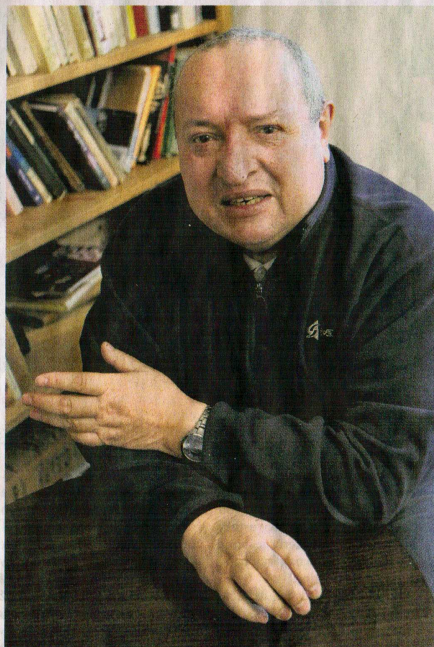
To jsem samozřejmě fandil Kometě. (smích) A to při zápasech musel být člověk odvážný. Hustá atmosféra bývala znát především v dobách, kdy Jihlava přišla o status kraje a spadla pod Jihomoravský kraj, pod Brno. To jsem si vyslechl od Jih-

Kdyby ministerstvo řeklo, že bude Dukla v Bítovcích, tak byly by ministry ligu Bítovčice.

laváků inaktiv! Jako Brňák jsem to tady měl těžký. (smích)

Zasahovaly tyto nálady až do politické úrovně, nebo šlo jen o hecování?

Samozřejmě mezi přáteli šlo spíše o hecování, ale ty nálady proti Brnu tady ve městě byly někdy velké. Já jsem se vždycky bránil tím, že v řadě čelných funkcí tehdejšího kraje stáli Jihlaváci, Třešťáci a podobně. To na tom byla ta největší pikantnost. Rivalita tu však byla a po roce '89 se ještě vyhrocovala, což souviselo i s novým státoprávním

Patriot, „Viditelné mně chybí u obyvatel města hrdość na Jihlavu. Dnes zde žije už nějaká třetí generace lidí, co sem přišli po válce. A vztah k městu i řady z nich stále chybí.“ říká Jaroš. Foto: Petr Lemberk, MF DNES

dělením. Dokonce se chvíli mluvilo i o obnově Moravy, o tom, kam připadne Jihlava, a později, zda Vysočina bude mít svůj kraj či jak bude region rozdělen.

Jak jste řekl, spousta Jihlanů nemá své kořeny v Jihlavě. Myslíte, že se chybějící patriotismus promítá i dnes, v několikaleté poválečné generaci?

Projevuje, a kdo má rád Jihlavu a trošičku se pohybuje ve společenských kruzích, tak to cítí. Chybí tady něco, co bych nazval zdravý patriotismus. Dnes ve městě žije už nějaká třetí generace lidí, co přišli do Jihlavy po válce. A vztah k městu i řady z nich stále chybí. I když se v posledních letech spousta věcí zlepšilo, pořád je to znát. Viditelné mně chybí u obyvatel města hrdość na Jihlavu.

Co byste třeba vzkázal mladým sprejérům, často Jihlanům, kteří ničí fasády historických domů?

Víte, ono to souvisí s tím vztahem Jihlaváků ke svému městu a s neznalostí města. Když ty kluci vědouce, že ničí památku obrovské hodnoty, kterou nám závidí celá kulturní Evropa a možná i svět, chovali by se jinak.

Zastáváte funkci jihlavského radního, s politikou jste měl jako mladý problémy. Proč jste se rozhodl v ní angažovat?

Snad právě proto. Popravdě řečeno po roce 1989 jsem neměl zájem do politiky vstupovat. Přiznám se, že

převratu jsem moc nevěřil. Především když jsem viděl, kdo všechno se objevuje v čele. Řadu těch lidí jsem znal osobně a neměl jsem k nim důvěru.

Proč tedy historik nakonec vstoupil do politiky?

Je to úsměvné, ale nechal jsem se vyhecovat svojí známou, která mi řekla, že dovedu akorát kecat a nic pořádného neudělám. A já jsem se zastyděl a uvědomil si, že to je pravda. Když jsem viděl, že je pořad mezi lidmi strach z komunistů, řekl jsem si, že by bylo dobré radnici obsadit lidma, kteří se nebojí. A to byl také hlavní důvod, proč jsem do toho tenkrát vlezl.

Ve kterém to bylo roce?

V roce 1994. Byl jsem jako bezpartijní na kandidátce ODS. S nimi jsem se po čtyřech letech rozešel. Nesouhlasil jsem s řadou věcí v jejich politice na radnici.

Tak jste se upsal na kandidátku ČSSD?

Bylo to trochu jinak. Po rozchodu s ODS jsem zůstal nadále jako bezpartijní a spoluzaložil Jihlavskou alianci. Předpokládali jsme, že lidé mají dost hašteřivých partaj, že vývoj míří k občanské společnosti a pro voliče budou přitažlivé osobnosti. Ono to ale nefungovalo.

Jihlavská aliance ale působí dodnes, proč jste v ní tedy nezůstal a přešel na kandidátku ČSSD? Nakonec jsem zůstal z aliance v za-

PROFIL

Zdeněk Jaroš

Historik, narozen 8. února 1941 v Brně. Absolvent pedagogické a filozofické fakulty brněnské univerzity (1973, 1986, doktorát 1990).

Od roku 1994 je také politikem na jihlavské radnici, v současnosti je radním. Naposledy byl zvolen jako neustraní na kandidátce ČSSD.

stupitelstvu sám. Proto když mě v roce 2006 oslovila ČSSD, zda bych za ně nekandidoval, využil jsem toho. Ukázalo se, že když chcete na radnici nejen být, ale mít i možnost o něčem rozhodovat, musíte být s některou z velkých stran. A fada myšlenek ČSSD hlavně v sociální oblasti je mi blízká.

Kterých vašich cílů se vám tedy na radnici podařilo dosáhnout?

Snažil jsem se vždy s prominutím kecat do toho, čemu člověk trochu rozumí. To znamená v obecné rovině do kultury, především do ochrany památek ve městě. A mám takové velké neuspokojení, že se podařilo udělat něco, čemu jsem často ani sám nevěřil.

Co to bylo?

Kromě mnoha oprav a stavebních restitucí památkových objektů je to třeba revitalizace sídliště na Královském vršku, kde žiju. (smích)

Taková malá domů z radnice...

To bych ani neřekl. Spíš mě souseď dost tlačí a fandí mi a volí mě. Je to malé sídliště, na kterém žije asi osm set lidí a mají ve mně zástupce na radnici.

Čemu se aktuálně věnujete?

Dělám toho více. Prozradím, že kromě dalšího spolupracuji na Encyklopedii Brna a Jihlavy. Bude to veli-

Byl jsem jako bezpartijní na kandidátce ODS. S nimi jsem se potom rozešel.

kánské dílo, které jsme začali vloni a je plánované na asi pět let.

Máte doma následovnicka, kterému byste předal štafetu odborníka na historii?

(smích) Ne, to nemám. Mám jednoho syna a dvě dcery a ti se věnují úplně jiné činnosti.

A nelitujete toho, že se o vás obor nezajímá?

O tom jsem nikdy nepřemýšlel. Lidé jsou různí a svým potomkům nechci vnucovat něco, co baví mě. Myslím, že všechny tři historie baví, ale že by se jí chtěli profesionálně věnovat, to rozhodně ne.

Michal Kolařík